

Teknik Altyapı, Sunulan Hizmet ve Kullanıcı Eğilimleri Bakımından İnternet Kafelerin Değerlendirilmesi (İstanbul ve Elazığ İlleri Örneği)

Murat TUNCER, Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi, mtuncer@firat.edu.tr

Feyzi KAYSİ, İstanbul Üniversitesi Tek. Bil. M.Y.O., feyzi_kaysi@hotmail.com

Özet

Bu araştırmada İnternet kafe işletmecilerinin gözüyle internet kafe olgusu tartışılmaya çalışılmıştır. Bu amaçla İstanbul ilinden 90 ve Elazığ ilinden 45 olmak üzere toplamda 135 internet kafe işletmecisinden teknik altyapı, Kullanıcı eğilimleri ve sunulan hizmetler olmak üzere üç boyutta veri toplama yoluna gidilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde ağırlıklı olarak iki değişkenli ve üç değişkenli çapraz tablolardan (Crosstabs) yararlanılmıştır. Elde edilen bulgulardan birkaçı internet kafelerin eğitim amaçlı değil, oyun ve sosyal paylaşım amaçlı kullanıldığı, internet kafelerin daha çok tek ya da erkek erkeğe gidilen bir mekân olduğu, internet kafelere sırasıyla en çok 21-25 yaş ve 15-20 yaş grubunun geldiği ve yaş ilerledikçe internet kafe alışkanlığının azaldığıdır. Ayrıca internet kafelerin bir bölümünde yaş sınırlaması olmadığı görülmüştür. Mekânsal niteliklere bakıldığında ise internet kafeler oldukça sıkışık ortamlar olarak nitelenebilir. Bu mekânların fiziksel ve ergonomik açılardan düzenlenmesinde yarar görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnternet Kafe, İnternet, Kullanıcı eğilimleri, Eğitim

Evaluation of Internet Cafes in terms of Technical Infrastructure, Services Offered and User Trends (İstanbul and Elazığ Provinces)

Abstract

In this research, the concept of internet cafe is discussed through the eyes of internet cafe operators. For this purpose, totally 135 internet cafe operators, including 90 from İstanbul and 45 from Elazığ, were encouraged to collect data in three points of view which are technical infrastructure, user trends and offered services. Two-and three-variable cross-tables are mainly used in the analysis of data. There are four main findings as follows; firstly, internet cafes are not using for educational purposes, in contrast, they are used for playing game and social networking; secondly, they are places where people generally go alone or man to man; thirdly, the age ranges of the people coming to internet cafes are mostly 21-25 and 15-20; finally, the habit of internet cafe decreases with age. In addition, there is no age limitation in some internet cafes. It is needed that internet cafes should be regulated in terms of physical and ergonomical aspects.

Keywords: Internet Cafe, Internet, User Trends, Education

GİRİŞ

Ulaştığımız medeniyet düzeyinin bir bulgusu olarak bilgi ve buna paralel olarak bilgi ihtiyacı artmıştır. Bilgiye ulaşma ve kullanma yeteneğimiz ise bu medeniyet yarışında bireysel ve toplumsal düzeydeki konumumuzu özetlemektedir. Bu konumumuzu günümüz dünyasında daha güçlü kılmamızın öncelikli yolları arasında bilgisayar ve internet teknolojisinin yerele yayılması ve bu yolla etkin kullanıma sunulması gösterilmektedir. Ne var ki ülkemiz araştırma bulguları bilgisayar ve internet erişimi anlamında şans olarak gördüğümüz internet kafelerin eğitim ve bilgi edinme amacından çok boş zamanı tüketme ve bazı sosyal ihtiyaçları giderme amacına büründürülmüştür.

Bu olguyu anlamlandırma noktasında internet kafelerin olumsuz işlevleri kadar olumlu işlevlerine de değinilmesinde yarar vardır. Böylelikle olandan ziyade olması gereken, bir bakıma kaçırılan fırsatlar resmedilmiş olunacaktır. İnternet kafeler sayesinde pek çok kişi bilgisayar ve internet becerilerini geliştirme fırsatı bulmuştur. Genç neslin daha önce hiçbir eğitim faaliyetine katılmadan, doğal yoldan bilgisayar konusunda bilgi edinmiş olması önemli bir gelişme olarak düşünülebilir(Andiç, 2002). Nitekim

Bozkır ve diğerleri (2008) bilgisayara yönelik alınan derslerin öğrencilerin altyapılarında çok fazla bir değişiklik yaratmadığını, teknoloji kullanım sıklığının bilgisayara ve internete erişim koşulları ile ilişkili olduğunu ifade etmişlerdir. Şu halde internet kafeler teknoloji kullanım sıklığının sağlanmasında işlevsel ortamlardır. Asıl olan ise bu ortamları eğitimsel kaygılar paralelinde yeniden dönüşüme zorlayabilmektir. Bunu başarabilmenin yolu öğrenenlerin okul içi ve okul dışı bilgi teknolojilerinden yararlanma durumları (Attewell ve Battle, 1998:1; Mumtaz, 2001:347; Selwyn, 1998:211) ve sosyo-ekonomik altyapıya ilişkin verilerin bilinmesi (Osin ve diğerleri, 1994:53; Campbell, 2000:131; Ayık, 2008) ile mümkündür.

İnternet Kafeler kimi zaman boş zamanların değerlendirildiği, kimi zaman da bilgi edinme ortamları olarak araştırmalara konu edilmişlerdir. İnternet kafe ve kullanıcı sayılarında görülen belirgin artışlar birçok araştırmanın konusunu oluşturmuş, bu artış denetim eksikliğini de beraberinde getirmiştir. (Aydiner'den aktaran Kırık, 2007). Bu artışın nedenlerinden biri olarak internet erişim ücretlerinin yüksekliği gösterilebilir. Bunun yanında internet kafelerin evde bilgisayarı olmayan çocuklar için bir çıkış noktası olduğu iddia edilmektedir (Alkan, 2000). Çocuklar oyun oynama ihtiyacı hissetmekte buna karşın bu ihtiyacı arkadaşları yerine internet ortamında karşılama yoluna gitmektedirler. Bu ortamlar aynı zamanda çocukların oyun yoluyla şiddetle tanıştıkları ortamlar olarak da ifade edilebilir. En yoksul semtlerde bile internet kafelerin olması (Taşpınar ve Gümüş, 2010) gençler nezdinde oldukça rağbet gördüklerinin göstergesidir. Bu ilginin bir diğer nedeni olarak toplumdaki bilgisayar kullanma yaşının düşük olması gösterilebilir (Beceran, 2003). İlköğretim düzeyinde internet kafe olgusu oldukça vahim yüzdelere ulaşmış, Aktaş'a (2005) göre ilköğretim düzeyindeki çocukların %45,5'i zaman zaman internet kafeye gittiklerini belirtmişlerdir. Şu halde Reinhardt'ın (2001) ifadesiyle internet kafeleri internet erişiminin Mc Donlads'ları olarak tanımlamak yanlış olmaz. İnternet kafelerden beklenen misyonun sağlanmasında yapılacak araştırmalarla farklı yönlerinin ortaya konulmasının yarar sağlayacağı düşüncesi bu araştırmanın yürütülme nedenidir.

BULGULAR

Elde edilen bulgular teknik altyapıya, kullanıcı tercihlerine ve sunulan hizmet niteliğine göre üç boyutta ele alınmıştır.

Teknik Alt Yapıya İlişkin Bulgular

Araştırmanın ilk boyutu olan teknik alt yapıya ilişkin bulgular tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Teknik Altyapıya İlişkin Bulgular

Değişken	İl						
	İstanbul		Elazığ		Toplam		
	f	%	f	%	f	%	
Alan (Metrekare)	26-50	7	7,8	5	11,1	12	8,9
	51-75	31	34,4	14	31,1	45	33,3
	76 ve üzeri	52	57,8	26	57,8	78	57,8
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
Bilgisayar Sayısı	1-10	3	3,3	0	0,0	3	2,2
	11-20	16	17,8	6	13,3	22	16,3
	21-30	30	33,3	13	28,9	43	31,9
	31-40	13	14,4	10	22,2	23	17,0
	41 ve üzeri	28	31,1	16	35,6	44	32,6
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
İşletim Sistemi	NT	5	5,6	0	0,0	5	3,7
	XP	69	76,7	31	68,9	100	74,1
	VİSTA	1	1,1	0	0,0	1	0,7
	WIN 7	15	16,7	14	31,1	29	21,5
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
Office Versiyonu	2003	22	24,4	21	46,7	43	31,9
	2007	62	68,9	22	48,9	84	62,2

Tablo 1 in Devamı

	2010	0	0,0	2	4,4	2	1,5
	Yok	6	6,7	0	0,0	6	4,4
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
	Yok	2	2,2	0	0,0	2	1,5
	Word	4	4,4	7	15,6	11	8,1
	Excel	0	0,0	2	4,4	2	1,5
	Access	1	1,1	1	2,2	2	1,5
	Hepsi	83	92,2	35	77,8	118	87,4
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
	Kurulu	85	94,4	34	75,6	119	88,1
	Kurulu Değil	5	5,6	11	24,4	16	11,9
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
	Yok	83	92,2	28	62,2	111	82,2
	Autocad	5	5,6	16	35,6	21	15,6
	Solidwork	1	1,1	1	2,2	2	1,5
	Netcad	1	1,1	0	0,0	1	0,7
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
	Yok	6	6,7	9	20,0	15	11,1
	Var	84	93,3	36	80,0	120	88,9
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0

Görüldüğü gibi alan büyüklüğü bakımından İstanbul ve Elazığ'daki internet kafelerin en çok 76 ve üzeri metrekare olduğu, bilgisayar sayısı bakımından İstanbul'daki internet kafelerin 21-30 arası bilgisayar (30 internet kafe, %33,3) ile ilk sırayı aldığı, Elazığ'da ise bu durumun 41 ve üzeri bilgisayar (16 internet kafe, %35,6) şeklinde gerçekleştiği söylenebilir. Bunun yanında her iki ilde de en çok kullanılan işletim sisteminin Windows XP, Office programı versiyonunun ise 2007 olduğu anlaşılmaktadır. İşletmeciler bilgi işlem programlarının (Word, Excell ve Access) büyük oranda kurulu olduğu ifade etmişlerdir. Ayrıca büyük oranda İstanbul (%94,4), Elazığ (%75,6)) önleme yazılımı kullanıldığı da araştırma ile tespit edilen bir diğer durumdur. Çizim programı anlamında bir gereksinim duyulmadığı görülmektedir. İnternet kafelerin büyük çoğunluğunda (toplam 120 internet kafe, %88,9) yaş sınırlaması olduğu, bunun yanında yaş sınırlamasının gözetilmediği internet kafelerin de bulunduğu (toplam 15 internet kafe, %11,1) tespit edilmiştir.

Sunulan Hizmete İlişkin Bulgular

İnternet kafelerde sunulan hizmete ilişkin bulgular tablo 2'de özetlenmiştir.

Tablo 2: Kullanıcı Eğilimlerine İlişkin Bulgular

Değişken	İl						
	İstanbul		Elazığ		Toplam		
	f	%	f	%	f	%	
Girilen Site	Haber	10	11,1	7	15,6	17	12,6
	Spor	11	12,2	10	22,2	21	15,6
	Blog	2	2,2	11	24,4	13	9,6
	Video	67	74,4	17	37,8	84	62,2
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
Yoğun Saatler	8-12	1	1,1	1	2,2	2	1,5
	12-16	17	18,9	21	46,7	38	28,1
	16-20	35	38,9	15	33,3	50	37,0
	20 ve sonrası	37	41,1	8	17,8	45	33,3
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
Yaşanan Sorunlar	Virüs kaynaklı	29	32,2	15	33,3	44	32,6

Tablo 2 nin Devamı

	Donanım Kaynaklı	18	20,0	5	11,1	23	17,0
	Yazılım Kaynaklı	1	1,1	8	17,8	9	6,7
	İnternet Kaynaklı	18	20,0	5	11,1	23	17,0
	Kullanıcı kaynaklı	24	26,7	12	26,7	36	26,7
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
	Tek	47	52,2	10	22,2	57	42,2
	2-3 kişi	30	33,3	25	55,6	55	40,7
	4-5 kişi	9	10,0	6	13,3	15	11,1
	6 ve üstü	4	4,4	4	8,9	8	5,9
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
	Kız ya da Erkek	38	42,2	13	28,9	51	37,8
	Kız-Erkek	18	20,0	13	28,9	31	23,0
	Kız-Kız	1	1,1	1	2,2	2	1,5
	Erkek-Erkek	33	36,7	18	40,0	51	37,8
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
	0-30 dk	1	1,1	2	4,4	3	2,2
	31-59 dk	17	18,9	19	42,2	36	26,7
	1-2 saat	50	55,6	18	40,0	68	50,4
	2 saat ve üstü	22	24,4	6	13,3	28	20,7
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
	15-20	30	33,3	13	28,9	43	31,9
	21-25	51	56,7	29	64,4	80	59,3
	26-30	8	8,9	3	6,7	11	8,1
	31 ve üzeri	1	1,1	0	0,0	1	0,7
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
	1 defa	45	50,0	19	42,2	64	47,4
	2 defa	32	35,6	20	44,4	52	38,5
	3 defa	13	14,4	6	13,3	19	14,1
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
	Sosyal ağ	49	54,4	16	35,6	65	48,1
	Oyun	35	38,9	20	44,4	55	40,7
	Film	2	2,2	6	13,3	8	5,9
	Dosya ind.	1	1,1	0	0,0	1	0,7
	Ödev	3	3,3	2	4,4	5	3,7
	Diğer	0	0,0	1	2,2	1	0,7
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
	Bireysel	17	18,9	19	42,2	36	26,7
	Grupla	73	81,1	26	57,8	99	73,3
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0

En çok girilen siteler video siteleridir. En yoğun saatler Elazığ'da 12-16, İstanbul'da 20 ve sonrasıdır. En çok yaşanan sorunlar virüs ve kullanıcı kaynaklıdır. Elazığ'daki kullanıcılar en çok 2-3 kişilik gruplar halinde İstanbul'da ise tek başına gelmektedir. Ortalama kalış süresine göre İstanbul'daki kullanıcılar internet kafelerde daha fazla vakit geçirmektedir. Grupla oyun biçimi daha çok tercih edilmektedir.

Kullanıcı Eğilimlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü boyutu olan kullanıcı eğilimlerine ilişkin bulgular tablo 3'de görülmektedir.

Tablo 3: Hizmetlere İlişkin Bulgular

Değişken	İl						
	İstanbul		Elazığ		Toplam		
	f	%	f	%	f	%	
Müşteri Kitlesi	Hepsi tanıdık	29	32,2	3	6,7	32	23,7
	Bazıları Tanıdık	48	53,3	37	82,2	85	63,0
	Tanıdık Değil	13	14,4	5	1,1	18	13,3
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
Çalışma Alanı	Var	6	6,7	7	15,6	13	9,6
	Yok	84	93,3	38	84,4	122	90,4
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
Kütüphane	Var	13	14,4	6	13,3	19	14,1
	Yok	77	85,6	39	86,7	116	85,9
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
Günlük Gazete	Var	51	56,7	34	75,6	85	63,0
	Yok	39	43,3	11	24,4	50	37,0
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
Tercih edilen içecekler	Çay	52	57,8	36	80,0	88	65,2
	Kahve	13	14,4	2	4,4	15	11,1
	Gazlı İçecekler	22	24,4	3	6,7	25	18,5
	Su	3	3,3	2	4,4	5	3,7
	Diğer	0	0,0	2	4,4	2	1,5
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
Televizyon	Var	48	53,3	20	44,4	68	50,4
	Yok	42	46,7	25	55,6	67	49,6
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
Yazıcı	Var	88	97,8	45	100,0	133	98,5
	Yok	2	2,2	0	0,0	2	1,5
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
Fotokopi Mak.	Var	77	85,6	12	26,7	89	65,9
	Yok	13	14,4	33	73,3	46	34,1
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
Müşteri Bilgileri	Saklanır	20	22,2	10	22,2	30	22,2
	Saklanmaz	70	77,8	35	77,8	105	77,8
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
Çalışan Sayısı	Bir	22	24,4	4	8,9	26	19,3
	İki	39	43,3	22	48,9	61	45,2
	Üç	19	21,1	17	37,8	36	26,7
	Dört ve üstü	10	11,1	2	4,4	12	8,9
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0
Bekleme Salonu	Var	41	45,6	28	62,2	69	51,1
	Yok	49	54,4	17	37,8	66	48,9
	Toplam	90	100,0	45	100,0	135	100,0

İnternet kafelerin müşteri kitlesi dikkate alındığında "bazıları tanıdık" grubunun ilk sırayı aldığı, birçok internet kafede çalışma alanı ve mini kütüphane olmadığı söylenebilir. Buna karşın günlük gazete birçok internet kafede bulunmaktadır. En çok tercih edilen içeceğin çay olduğu, televizyonun internet kafelerin yarısında olmadığı yazıcının internet kafeler için bir zorunluluk olduğu ve fotokopi makinasının ise yoğunlukla İstanbul'daki internet kafelerde bulunduğu görülmüştür.

Elde edilen Bulguların Birlikte Değerlendirilmesi

Bu bölümde ise üç boyutta elde edilen bulgular birlikte ele alınarak değerlendirilmiştir. İlk değerlendirme Yaş sınırlaması, girilen site ve kullanım amacına yönelik bulguların birlikte değerlendirilmesidir. Bu duruma ilişkin sonuçlar tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Kullanım Amacı, Yaş sınırlaması ve Girilen Site Çapraz Tablosu

		Kullanım Amacı						Toplam
		Sosyal Ağ	Oyun	Film	Dosya ind.	Ödev	Diğer	
Yaş Sınırlaması YOK	Girilen site	Haber	f 1	2				3
			% 33,3	66,7				100,0
	Spor	f 1	3					4
		% 25,0	75,0					100,0
	Blog	f 1	1			1		3
		% 33,3	33,3			33,3		100,0
	Video	f 3	2					5
		% 60,0	40,0					100,0
	Toplam	f 6	8			1		15
		% 40,0	53,3			6,7		100,0
Yaş Sınırlaması VAR	Girilen site	Haber	f 8	5			1	14
		% 57,1	35,7			7,1		100,0
	Spor	f 11	5	1				17
		% 64,7	29,4	5,9				100,0
	Blog	f 4	3	2		1		10
		% 40,0	30,0	20,0		10,0		100,0
	Video	f 36	34	5	1	2	1	79
		% 45,6	43,0	6,3	1,3	2,5	1,3	100,0
	Toplam	f 59	47	8	1	4	1	120
		% 49,2	39,2	6,7	0,8	3,3	0,8	100,0

Yaş sınırlaması olmayan internet kafelerde en çok kullanım amacının oyun, girilen sitelerin video siteleri olduğu görülmektedir. Yaş sınırlamasının olduğu internet kafelerde ise kullanım amacı olarak sosyal ağ, girilen sitenin ise yine video siteleri olduğu anlaşılmaktadır. Dikkat çekici bir diğer bulgu ise dosya indirme ve ödev gibi amaçlarla internet kafeleri kullananların oldukça sınırlı olduğudur.

Bir diğer değerlendirme cinsiyete göre geliş durumu, kalış süresi ve yaş grubunun birlikte ele alındığı durumdur. Bu ilişki tablo 5'de görülmektedir.

Tablo 5: Cinsiyete göre geliş durumu, Kalınan Süre ve Yaş Grubu Çapraz Tablosu

Kalış Süresi		Cinsiyete Göre Geliş Durumu					
		Tek	Kız-Erkek	Kız-Kız	Erkek-Erkek	Toplam	
0-30 Dak.	Yaş Grubu	21-25	f 2			1	3
			% 66,7			33,3	100,0
	Toplam	f 2			1	3	
		% 66,7			33,3	100,0	
31-59 dak.	Yaş Grubu	15-20	f 6	2		6	14
			% 42,9	14,3		42,9	100,0
		21-25	f 11	4		5	20
			% 55,0	20,0		25,0	100,0
	26-30	f 2				2	
		% 100,0				100,0	
	Toplam	f 19	6			11	36

Tablo 5 in Devamı

			%	52,8	16,7		30,6	100,0
			f	4	4	1	15	24
1-2 saat	Yaş Grubu	15-20						
			%	16,7	16,7	4,2	62,5	100,0
		21-25	f	9	12	1	16	38
			%	23,7	31,6	2,6	42,1	100,0
		26-30	f	2	1		2	5
			%	40,0	20,0		40,0	100,0
		31 ve üzeri	f	1				1
			%	100,0				100,0
	Toplam		f	16	17	2	33	68
			%	23,5	25,0	2,9	48,5	100,0
		15-20	f	2			3	5
			%	40,0			60,0	100,0
	Yaş Grubu	21-25	f	11	7		1	19
			%	57,9	36,8		5,3	100,0
		26-30	f	1	1		2	4
			%	25,0	25,0		50,0	100,0
	Toplam		f	14	8		6	28
			%	50,0	28,6		21,4	100,0

Kullanıcıların en çok 1-2 saat süreyle internet kafelerde zaman geçirdikleri görülmektedir. Bu zaman dilimine bakıldığında en yoğun yaş grubunun 21-25 yaş grubu olduğu ve bu grubun çoğunlukla erkek-erkek birlikte gelen grup olduğu görülmektedir. Benzer bulgu 15-20 yaş grubu içinde geçerlidir. Erkek-erkek birlikte gelen grubu kız-erkek birlikte gelen grup takip etmektedir.

Son olarak günlük gazete, ortalama kalış süresi ve kütüphane olma durumu birlikte ele alınmıştır. Bu duruma yönelik veriler tablo 6'da görülmektedir.

Tablo 6:Günlük Gazete, Ortalama Kalış Süresi, Kütüphane Olma Durumu Çapraz Tablosu

Ortalama Kalış süresi		Günlük Gazete			
		Yok	Var	Toplam	
0-30 dakika	Kütüphane	Yok	f 1	1	2
			% 50,0	50,0	100,0
	Var	f		1	1
		%		100,0	100,0
Toplam		f	1	2	3
		%	33,3	66,7	100,0
31-59 dakika	Kütüphane	Yok	f 18	17	35
			% 51,4	48,6	100,0
	Var	f		1	1
		%		100,0	100,0
Toplam		f	18	18	36
		%	50,0	50,0	100,0
1-2 saat	Kütüphane	Yok	f 24	34	58
			% 41,4	58,6	100,0
	Var	f		10	10
		%		100,0	100,0

Tablo 6 nın Devamı

Toplam	f	24	44	68	
	%	35,3	64,7	100,0	
2 saat ve üzeri	Yok	f	7	14	
		%	33,3	66,7	
	Kütüphane	Var	f	7	7
		%		100,0	100,0
Toplam	f	7	21	28	
	%	25,0	75,0	100,0	

Tablodaki verilerden çıkarılacak bulgulardan biri kullanıcıların en çok sırasıyla 1-2 saat ve 31-59 dk arasında internet kafelerde kaldığıdır. Buna karşın 1-2 saat arasında kalan kullanıcıların kütüphane olmayan internet kafeleri tercih ettikleri söylenebilir. Benzer durum 31-59 dakika arası kalan grup için de geçerlidir. Günlük gazete olmasının da bu durumu değiştirmedığı görülmektedir.

SONUÇ

Elde edilen bulgular teknik altyapı, sunulan hizmet ve kullanıcı eğilimleri olmak üzere üç boyutta ele alınmıştır.

Teknik Altyapıya İlişkin Bulgular: En büyük alana sahip internet kafelerin alt limiti olan 76 metrekare ve en çok bilgisayarın bulunduğu grubun alt limiti olan 41 oranlandığında metrekareye düşen bilgisayar sayısının (0,539), bir başka ifadeyle bir bilgisayara (dolayısıyla kullanıcıya) düşen alanın 1,85 metrekare olduğu söylenebilir. Bu alanın bir bölümünün işletmeci, oturma alanı, lavabo v.b. 'den oluştuğu, birkaç kişinin aynı bilgisayarı paylaştığı da düşünüldüğünde oldukça sıkışık bir ortamın varlığından bahsedilebilir. Ayrıca internet kafelerin büyük çoğunluğunda (122 kafe, %90,4) çalışma alanı bulunmadığı anlaşılmıştır. Dolayısıyla internet kafeler sadece internet hizmetinin verildiği mekânlar olarak değerlendirilebilirler. Bu bulguyu destekler bir diğer durum internet kafelerde mini kütüphanelerin olmamasıdır(116 kafe, %85,9). Buna karşın internet kafelerin yüzde 63'üne (85 internet kafe) düzenli olarak günlük gazete gelmektedir. Bu boyuttaki bir diğer bulgu Windows XP işletim sisteminin daha çok tercih edilmesidir. İnternet kafelerin büyük çoğunluğunda önleme yazılımı olduğu görülmektedir. İnternet kafe işletmecileri yaşadıkları öncelikli sorunlar ise virüs kaynaklı ve müşteri kaynaklı olarak sınıflanabilir. Bu bulgu Taşpınar ve Gümüş'ün (2010) internet kafe müşterilerinin karşılaştıkları olaylarda ilk sırayı kavga olayları olarak ifade etmeleri ile tutarlıdır.

Sunulan Hizmete İlişkin Bulgular :İnternet kafelerin yaklaşık yarısında bekleme salonlarının bulunduğu anlaşılmaktadır. Kişi başına düşen alan veya bilgisayar sayısı oldukça sınırlı olmasına karşın bu mekânlara da bilgisayar yerleştirilmemesi kullanıcıların bir süre beklemek zorunda kaldıklarının göstergesi olarak yorumlanabilir. İnternet kafelerdeki istihdam oranlarına bakıldığında genelde 2 ya da 3 kişinin internet kafelerin işletilmesi hususunda yeterli görüldükleri söylenebilir. İnternet kafelerin 105'inde (%77,8) müşteri bilgileri saklanırken, 30'unda (%22,2) bu bilgiler silinmektedir. Dolayısıyla kullanıcıların bilgileri saklanmadığından kullanıcıların hep aynı internet kafeye gitme zorunluluğu ortadan kalkmaktadır. İnternet kafelerin yaklaşık yarısında televizyon, Elazığ'daki kafelerin tamamında, İstanbul'daki 88 kafede (%97,8) ise yazıcı bulunmaktadır. İstanbul'daki internet kafelerde(77 kafe, %85,6) Elazığ'daki internet kafelerden (12 kafe, %26,7) daha fazla sayıda fotokopi makinesinin olduğu anlaşılmaktadır. İnternet kafelerde sıcak ve soğuk içecek hizmeti sunulmakta, en çok çay tercih edilmektedir. Wakeford'dan aktaran Binark ve Sütçü'ye (2007) göre internet kafelerde sunulan yiyecek ve içecekler kullanıcı tercihini etkileyen bir etkidir.

Kullanıcı Eğilimlerine İlişkin Bulgular: İnternet kafelerin eğitim amaçlı değil, oyun ve sosyal paylaşım amaçlı kullanıldığı görülmüştür. İnternet kafelere sosyal ağa erişim ve oyun oynama amacıyla gelinmektedir. Ödev amacıyla gelenleri oranı sadece yüzde 3,7'dir. Karadağ ve diğerleri (2006) araştırmalarında interneti ders/ödev amacıyla kullananların oranını %13,9 olarak ifade etmişlerdir. . Bu bulgu Börü'nün bulguları (2001) ile benzer sonuçlar içermektedir. Yine Karadağ ve diğerlerine (2006) göre (2005) ilköğretim öğrencilerinin %39,3'ü interneti bilgiye ulaşma, haberleşme ve oyun amacıyla kullanmaktadır. İnternet kafeler daha çok tek ya da erkek erkeğe geline bir mekândır. İstanbul'daki kullanıcılar Elazığ'daki kullanıcılara göre internet kafelerde daha fazla vakit geçirmektedir. İnternet

kafelere sırasıyla en çok 21-25 yaş ve 15-20 yaş grubu gelmektedir. Yaş ilerledikçe internet kafe alışkanlığı azalmaktadır. Börü'nün de (2001) değindiği gibi gençlerin öğrenmeye daha yatkın, yeniliklerin kabulüne ve uygulanmasını daha açık olmaları bu durumun nedeni olarak gösterilebilir. İnternet kafeler günde birkaç kez uğranılan bir mekan haline almıştır. İnternet kafe kullanıcılarının önemli bir bölümü kafe işletmecileri tarafından tanınmamaktadır. Buna göre kullanıcılar ihtiyaç duyduklarında herhangi bir kafeyi tercih edebilmektedirler. Bu açıdan bakıldığında verilen hizmetlerin kullanıcılar tarafından yetersiz bulunduğu gibi düşünceler akla gelmektedir. Oysa ki Binark ve Sütcü'ye (2007) göre yetişkinlerin çocuklarını sahiplerini tanıdıkları veya fiziksel erişimi kolay olan internet kafelere gitmeleri konusunda yönlendirdiklerine değinmişlerdir. Sırasıyla Erkek-erkek ve kız-erkek birlikte gelen grup internet kafelerde daha fazla vakit geçirmektedir. İnternet kafelerde mini kütüphane ve günlük gazetenin bulunması kullanıcıların bu kafelerde daha fazla vakit geçirebilecekleri şeklinde bir beklentiye doğursa da araştırma bulguları bu durumun tersi yöndedir. Oyun amacıyla internet kafeye gelenlerin büyük çoğunluğu bireysel yerine grupla oyun oynamayı tercih etmektedir. Bu bulgu da internet kafelerin bir tür sosyalleşme ihtiyacını karşıladığı olarak yorumlanabilir. Kazanma, Takdir edilme, Üstün gelme, Sohbet etme v.b. ihtiyaçlar bu yolla karşılanıyor olabilir.

Bütün bu bulgular ışığında internet kafelerin eğitim amaçlı kullanımı konusunda beklenen faydayı sağlamadığını söyleyebiliriz. Oysa ki İngiltere'de yapılan bir araştırmaya göre (NTVMSNBC'den aktaran Taşpınar ve Gümüş, 2004) İngiliz çocuklarının %75'i ödevlerini yaparken internetten yararlandıklarını ifade etmişlerdir. Bu oranının ülkemizdeki düşüklüğü düşündürücü bir konudur. Bunun yanında ülkemizdeki internet kafe kullanıcılarının internet kafeleri bir sosyalleşme ve zaman tüketme mekanı olarak görmeleri de bir başka önemli durumdur. Yaylacı da (2000) internetin okullarda bir türlü eğitim amaçlı kullanımına geçilemediğini ifade ederek aslında internet kafeleri eğitimsel bir araç olarak kullanmayı beceremediğimiz vurgulamaktadır. Bu durumu destekler bir diğer bulgu ise Taşpınar ve Gümüş'ün (2004) araştırmalarında değindikleri gibi öğrencilerin çalışmalarında internet ortamından yararlanma konusunda en olumlu görüşü internet kafe işletmecilerin vermiş olmasıdır. Öğrenciler ve okul idarecileri bu boyut açısından daha düşük düzeylerde görüş belirtmişlerdir. Teknik altyapı bakımından gelişmiş ülkelerdeki benzer ortamlarla fark olduğu düşünülmemesine karşın eğitimsel kullanım amacı bakımından ortaya çıkan bu farkın iyi yorumlanması, öğrencilerin bilgiye ulaşma anlamında internetten yararlanma konusunda bilgilendirilmelerinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu çabayı diri kılmak için eğitim çalışanları ve öğrencilere internetten bilgi edinmenin önemi, internet ortamındaki bilgilerin daha güncel olabileceği ve internet ortamında daha fazla sayıda kaynak bulunabileceği gibi cesaret verici bilgiler verilmelidir.

KAYNAKLAR

- Aktaş, Y., A. (2005). 3-18 Yaş Grubu Çocuk ve Gençlerin İnteraktif İletişim Araçlarını Kullanma Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi. TOJET, 4,4,9.
- Andiç, Y. (2002). "İnternet Cafeler Nereye Gidiyor?", VIII. "Türkiye'de İnternet Konferansı", 19-21 Aralık 2002, Askeri Müze / Harbiye Kültür Sitesi, İstanbul.
- Attewell, P. & Battle, J. (1998). Home Computers and School Performance. Information Society, 15,(1), ss.1-10.
- Ayık, Y., Z. (2008). Evde, Okulda ve İnternet Kafelerde Öğrencilerin Bilgisayar Algılamaları ve Tercih Ettikleri Uygulamaların Karşılaştırılması. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt:22 (2).
- Beceran, R. (2003). "Bilgi Toplumuna Geçişte internet Kafeler ve Chat Kültürü" 2. Polis Sempozyumu. <http://www.caginpulisi.com.tr/52/19-20-21.htm>
- Binark, M., Sütcü, G., B. (2007). Ankara Mikro Ölçeğinde İnternet Kafeler Kullanım Biçimleri. XII. Türkiye'de İnternet Konferansı, 8-10 Kasım Ankara.
- Bozkır, A., S., Gök, B. ve Sezer, E. (2008). Üniversite Öğrencilerinin İnterneti Eğitimsel Amaçlar İçin Kullanmalarını Etkileyen Faktörlerin Veri Madenciliđi Yöntemleriyle Tespiti. BUMAT, 15 -17 Ekim, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye.

- Börü, D. (2001). "Öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımı", ÖNERİ Dergisi, M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Ocak 2001 (Sayı:15,Yıl:7,Cilt:3) s.47-51.
- Campbell, K. (2000), Gender and Educational Technologies: Relational Frameworks for Learning Design. Journal of Educational Multimedia and Hypermedia, 9(1), ss.131-149.
- Karadağ, R., Yılmaz, F. ve Aktay, S. (2006). Türkiye'de İnternet Kafeler ve İlköğretim. XI. Türkiye'de İnternet Konferansı,2-23 Aralık, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi.
- Kırık, Ö. (2007). İnternet Kafeler ve Ortaya Çıkan Sorunlar: İlköğretim Öğrencileri, Öğretmenleri ve İnternet Kafe İşletmecileri Üzerine Bir Araştırma. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Mumtaz, S. (2001), Children's enjoyment and perception of computer use in the home and the school. Computers & Education 36, ss.347-362.
- Selwyn, N. (1998), The effect of using a home computer on students' educational use of IT. Computers & Education 31, ss.211-227
- Taşpınar, M. ve Gümüş, Ç. (2010). İnternet Kafelerin (Dijital Kütüphaneler) Denetlenmesi. Çağın Polisi Dergisi., Sayı 24.
- Taşpınar, M. ve Gümüş, Ç. (2004). Öğrenmeyi Öğrenme Kapsamında İnternet Kafelerin Eğitsel Bir Araç Olarak Kullanımı. XIII. Eğitim Bilimleri Kurultayı., 6-9 Temmuz 2004, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Osin, L., Neshet, P. ve Ram, J. (1994), Do the Rich Become Richer and the Poor Poorer? A Longitudinal Analysis of Pupil Achievement and Progress in Elementary Schools Using Computer-assisted Instruction. International Journal of Educational Journal, 21(1), ss.53-64.
- Yaylacı, H., S. (2000). İnternet'te Eğitim. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, K.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.